

Aantekening bij bijlage 1 van de Toelichting op het “Omgevingsplan Dorpscentrum Poeldijk”, het eindverslag van het participatietraject weergegeven in de rapportage

“Pilot Omgevingsplan Participatietraject Poeldijk Centrum”
van bureau Graswortel d.d. Oktober 2019.

- Omgevingsplan mede gebaseerd op participatietraject

Aan het omgevingsplan c.q. Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte “Omgevingsplan Dorpscentrum Poeldijk” is als bijlage het volledige eindverslag van het participatieproject van het bureau Graswortel toegevoegd. Dit eindverslag is toegevoegd omdat mede op basis hiervan het “Omgevingsplan Dorpscentrum Poeldijk” is opgesteld.

Op basis van het eindverslag is in eerste instantie het *centrumplan* voor Poeldijk opgesteld. Dit visiedocument gaf een aantal varianten weer op basis waarvan uiteindelijk bij raadsbesluit van 26 mei 2020 een centrumvisie voor Poeldijk werd vastgesteld. Deze centrumvisie is mede vertaald in het omgevingsplan. Korthedshalve wordt in dit verband verwezen naar hoofdstuk 6 van de toelichting op het omgevingsplan. Daarnaast is, onder meer op basis van het eindverslag, een regeling ontwikkeld voor het (kern-) winkelgebied in het centrum op basis waarvan de centrumontwikkeling kan worden gestimuleerd.

- Proces, resultaten van participatie en besluitvorming

Het eindverslag schetst een uitgebreid proces waarin allerlei varianten met betrekking tot het centrum van Poeldijk zijn besproken. Op grond van deze studie is de centrumvisie voor Poeldijk ontwikkeld en vastgesteld bij raadsbesluit van 26 mei 2020. Deze centrumvisie maakt een heldere keuze uit de in de participatie naar voren gekomen varianten. Deze vastgestelde variant vormt input voor het “Omgevingsplan Dorpscentrum Poeldijk”.

Bedoeling van de toegevoegde bijlage is niet de op 26 mei 2020 vastgestelde varianten opnieuw ter discussie te stellen. De bijlage is bedoeld om inzicht te verschaffen in het proces en de besproken thema's.

Eindrapportage

Pilot Omgevingsplan Participatietraject
Poeldijk Centrum

Inleiding

Met deze eindrapportage blikken wij terug op een uitgebreid participatietraject omtrent de totstandkoming van het Omgevingsplan voor het centrum van Poeldijk. Een traject dat zich heeft gekenmerkt door de grote betrokkenheid van enerzijds een groot aantal gemeentelijke beleidsmedewerkers die veel tijd en energie hebben gestoken in het betrekken van bewoners bij "hun dossiers". Anderzijds van een groot aantal enthousiaste Poeldijkers die met hun meningen, plannen, ideeën en initiatieven ten volste hebben meegewerkt aan een zo breed mogelijk gedragen toekomstvisie voor het centrum van Poeldijk.

De rapportage start met een korte terugblik op de aanleiding en uitvoering van het traject, verdeeld in twee fasen. Daarna worden de resultaten per fase en thema uitgelicht. De resultaten van beiden fasen zijn vervolgens in samenwerking met het team Omgevingswet van de Gemeente Westland geordend in een overzicht van de diverse te ontwikkelen visies en plannen. Tenslotte wordt in het laatste hoofdstuk aandacht besteed aan een aantal algemene conclusies en aanbevelingen ten opzichte van het proces, de inhoud en het vervolg van dit traject.

Aanleiding

Opdrachtschrijving

Ontwikkel een participatietraject voor de co-creatie van een Omgevingsplan voor het centrum van Poeldijk, waarmee aandacht wordt besteed aan de volgende eisen:

- Zoveel mogelijk bewoners dienen betrokken te worden
- Het traject moet leiden tot een gedragen omgevingsplan waarbij de input van de deelnemers aan het traject een belangrijke rol heeft gekregen
- Zoveel mogelijk inwoners dienen geïnformeerd te zijn over het proces en de mogelijkheid om deel te nemen
- Maak zoveel mogelijk gebruik van bestaande middelen

Aanpak

Om zoveel mogelijk bewoners, maar ook een zo divers mogelijke groep bewoners te motiveren om deel te nemen aan dit participatietraject is gekozen voor een overkoepelende campagne met diverse methodieken. Wij weten uit ervaring

dat meedenken over ruimtelijke thema's als wijkontwikkeling, bereikbaarheid, duurzaamheid en stedelijke planning voor de meeste bewoners nieuw en spannend is. Om die reden kozen we ervoor om in de eerste fase van dit traject ons vooral te richten op het inspireren van bewoners om zich een mening te vormen over het centrum van Poeldijk. Dit hebben we gedaan door een aantal praktische thema's zo concreet mogelijk te maken en bewoners op ludieke wijze te prikkelen na te denken over het toekomstige centrum. De deelnemers werden vervolgens uitgenodigd om letterlijk "een stapje verder te gaan" en deel te nemen aan fase 2.

In fase 2 is een concrete slag gemaakt naar het daadwerkelijke omgevingsplan. In een tweetal werkplaatsen konden bewoners in samenwerking met medewerkers van de Gemeente Westland praktisch aan de slag met het omgevingsplan. Op de werkplaatsen kregen ambtenaren en bewoners ook de kans om dieper in te gaan op de verschillende dilemma's die spelen bij het opstellen van het omgevingsplan: Gaat er groen ten koste van parkeergelegenheid? Hoe verhoudt bereikbaarheid van het centrum zich tot het dorpse karakter?

Uitvoering van het traject

Vorbereiding

In de oorspronkelijke opdracht is, mede in overleg met de betrokken beleidsafdelingen, gekozen voor een vijftal thema's:

1. Cultuurhistorie
2. Groen
3. Dorps Karakter
4. Prettig ouder worden in Poeldijk
5. Kernwinkelgebied

In de periode tussen 22 november en 15 december 2018 is voor ieder thema een voorbereidingsbijeenkomst georganiseerd met de betreffende beleidsafdeling, Bureau graswortel en de projectleider Omgevingswet van de Gemeente Westland. Centraal op deze voorbereidende bijeenkomsten stond de vraag welke input van bewoners noodzakelijk was om te komen tot een goed gedragen Omgevingsplan. Daarnaast werd per bijeenkomst bekeken of er een mogelijkheid was specifieke trajecten, plannen en ontwikkelingen te combineren binnen dit participatietraject. Met name met de ontwikkeling van het Centrumplan bleek veel overlap te bestaan in de diverse vragen die gesteld moesten worden aan bewoners. Daarom is in vroeg stadium besloten de "uitvraag" aan bewoners voor beide plannen, Centrum- en Omgevingsplan, te combineren. Met de verschillende voorbereidingsbijeenkomsten

werd tevens gezorgd dat alle betrokken beleidsmedewerkers van de Gemeente Westland in een vroeg stadium op de hoogte waren van het participatietraject en zich ermee verbonden voelden. Dit uitte zich in een hoge opkomst en actieve deelname aan de latere activiteiten, waarmee het Plan Poeldijk de gewenste uitstraling van een samenwerkingsproject tussen bewoners en Gemeente Westland heeft gekregen. De voorbereidende bijeenkomsten hebben tot de volgende uitvragen per thema geleid:

1. **Thema Groen:** "Is er behoefte aan meer groen in het centrum van Poeldijk en zo ja, is het aanbrengen en onderhouden van dit groen een verantwoordelijkheid van de gemeente of ook van de burger?"
2. **Thema Dorps Karakter:** "Hoe wordt het dorps karakter van het centrum van Poeldijk beleefd en gewaardeerd en wat zijn de ideeën hierover voor de toekomst?"
3. **Thema Cultuurhistorie:** "Welke rol speelt cultuurhistorie, hoe wordt dit gewaardeerd door bewoners en welk draagvlak is er om dit te beschermen? "
4. **Thema Prettig ouder worden in Poeldijk:** "Wat heeft men nodig om prettig ouder te kunnen worden in Poeldijk? Wat ontbreekt er nu en wat wordt het sterkst gewaardeerd?"
5. **Thema Kernwinkelgebied:** "Welk gebied beleeft men als het centrum van Poeldijk? Wat ziet men als oplossing voor het verlevendigen van het centrum van Poeldijk? Waar winkelt men en waar liggen er nog behoeften?"

Eerste Fase: Input verzamelen

(januari – april 2019)

Input verzamelen van zoveel mogelijk bewoners

Methodieken

De bovenstaande uitvragen zijn in de eerste fase op diverse manieren met gebruik van verschillende methodieken aan zoveel mogelijk bewoners gesteld:

- **Het Routeboekje:** In het centrum van Poeldijk (omgeving Voorstraat) werd met makelaarsborden met de cijfers een tot en met tien een route uitgezet. De verschillende punten correspondeerden met vragen in het routeboekje over de verschillende thema's (zie voor het Routeboekje de bijlage). Bewoners werden gestimuleerd om zo mogelijk de volledige route te lopen en met elkaar in gesprek te gaan over de verschillende vragen in het boekje. Op de verschillende participatiedagen werd de route ook onder begeleiding van een van de medewerkers van Bureau Graswortel gelopen, die de gesprekken en discussie ter plekke stimuleerde. In totaal zijn er 70 Routeboekjes volledig ingevuld.
- **Posters:** In het voormalig Dario Fo pand dat gedurende het participatietraject heeft gediend als uitvalsbasis voor Plan Poeldijk, hingen verschillende gefotostopte beelden van Poeldijk om bewoners te prikkelen tot het doen van uitspraken over bijvoorbeeld groen en het kernwinkelgebied. Door het plakken van post-its door diverse bewoners ontstond een goed beeld van de verschillende standpunten ten aanzien van de uitstraling van het centrum van Poeldijk.
- **Speurtocht:** Speciaal voor kinderen is de route Plan Poeldijk zoals die in het Routeboekje is uitgezet vertaald in een spannende speurtocht. Op de route werden diverse aanwijzingen verwerkt in het straatbeeld, waarbij de jonge deelnemers een prijs konden winnen als ze een geheime code hadden ontcijferd. Gedurende de route beantwoordden de kinderen diverse vragen over de uitstraling, kindvriendelijkheid en veiligheid van het centrum.
- **Fotocafe:** In de Terwebloem is er door middel van een Fotocafe specifieke input van oudere bewoners opgehaald. Aan de hand van oude foto's van het dorp werd de actuele situatie in de dorpskern doorgenomen met de bewoners, alsmede de vraag of het prettig ouder worden is in Poeldijk.

Aantal en kenmerken deelnemers eerste fase

Datum	Activiteit	Methodiek	Aantal deelnemers	Doelgroepen
25 en 26 januari	Plan Poeldijk-weekend	Routeboekje / Posters	105	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderen (50%) • Volwassenen (40%) • Kinderen (10%)
15 en 16 maart	Plan Poeldijk-weekend	Routeboekje / Posters / Speurtocht	40	<ul style="list-style-type: none"> • Gezinnen met kinderen uit de nieuwbouwwijk • Ouderen • Volwassenen
12 en 13 april	Pop Up terras	Brown papers met stellingen	30	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderen • Volwassenen
2 april	Fotocafe	Foto's met vragen	20	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderen
8 april	Avondwandeling	Routeboekje	10	<ul style="list-style-type: none"> • Werkende volwassenen
2 mei	Kinderspeurtocht	Speurtocht	13	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen van 7 – 12 jr oud
Totaal			218	

Resultaten eerste fase

De resultaten van de eerste fase worden per thema besproken in deze paragraaf. Voor ieder thema zijn de belangrijkste uitkomsten uit de voorbereidingsbijeenkomsten met de gemeente kort weergegeven. Vervolgens is aan de hand van de ingevulde routeboekjes, reacties per mail,

gevoerde gesprekken en ingediende initiatieven een grafische weergave gemaakt van de antwoorden per thema. Tot slot zijn voor ieder thema stellingen geformuleerd waarmee is gewerkt in de tweede fase.

1. Thema: Cultuurhistorie

Aanwezigen voorbereidingsbijeenkomst:
Peter Bouwer, *Beleidsmedewerker monumentenzorg, daarnaast ook subsidie, erfgoed en historische verkenning*
Saskia Wittenberg, *stedenbouwkundige*

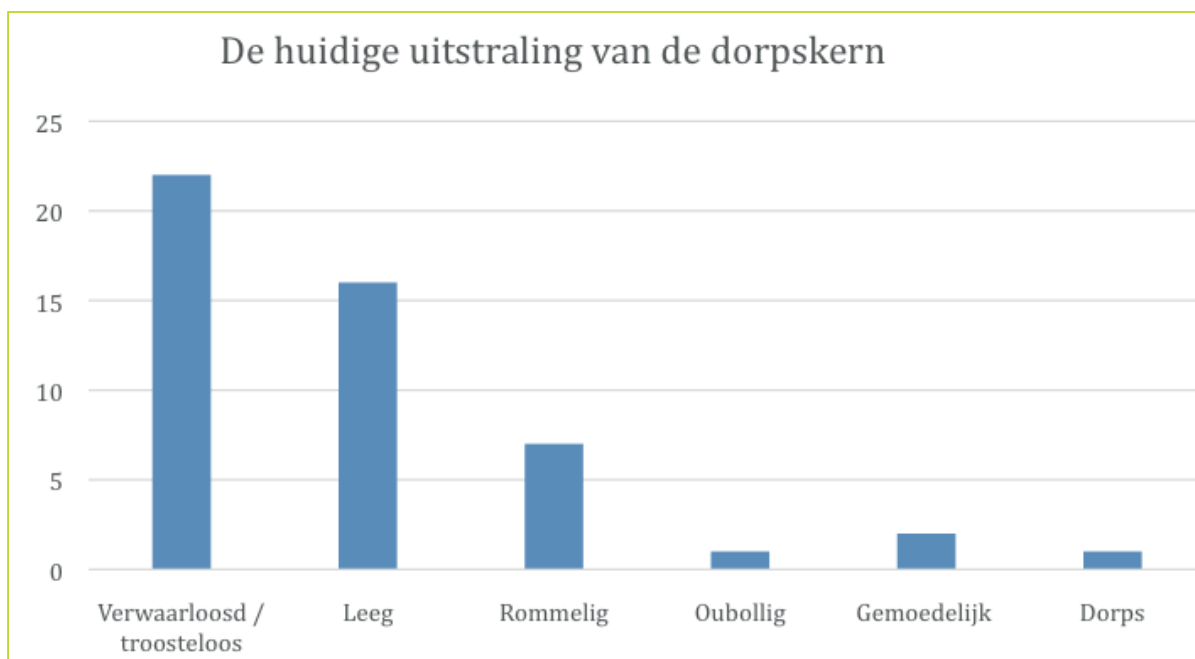
Marion Burger, *archeologisch adviseur (betrekken bij fase2)*
Liesbeth van Veldhuizen, *opdrachtgever en beleidsmedewerker*
Shakira en Sofia, *Bureau Graswortel*

Bespreekpunten	Uitvraag	Kaders
Er lijkt sprake van een soort angst tegen monumentenstatus onder bewoners. Ze denken al snel aan de extra kosten die er bij komen zoals geen plastic kozijnen en ander onderhoud.	Welke rol speelt cultuurhistorie voor bewoners? Hoeveel draagvlak is er om cultuurhistorie te beschermen?	Monumentale panden zijn beschermd, hoewel 90% al bekend is worden er nog meer panden aangewezen.
De Voorstraat in Poeldijk beschikt over veel monumentale en karakteristieke panden. De panden zijn bepalend voor het dorpskarakter en dragen bij aan de identiteit van de straat.	Hoe beleven bewoners de Voorstraat als cultuurhistorisch centrum?	

Resultaten

Op de vraag hoe Poeldijkers het centrum op dit moment beleven komen grotendeels negatieve antwoorden. Men vindt het centrum vooral troosteloos en leeg. De meeste mensen noemen het gemis van winkels, maar vooral de behoefte

aan een ontmoetingsplek waar men een kopje koffie kan drinken wordt vaak genoemd. Veel bewoners ergeren zich aan het slechte onderhoud van bestrating en leegstaande panden, zoals het voormalig Dario Fo gebouw.

Op de vraag of meer panden een monumentenstatus moeten krijgen wordt verrassend (gezien de verwachting van de betrokken beleidsmedewerkers) genoeg door een overgrote meerderheid positief geantwoord. Ook noemt men zelf het behoud van deze gebouwen noodzakelijk voor het karakter van de dorpskern. Kosten

worden slechts door drie bewoners als probleem beschouwd, maar dan niet zozeer de kosten van het onderhoud als de kosten van leegstand. Een meerderheid merkt op dat het zonde is dat oude gebouwen zoals het Dario Fo pand niet worden gebruikt en door een tiental mensen wordt geopperd hier appartementen in te plaatsen.

Stellingen voor tweede fase

1. Bij het realiseren van nieuwe woningen moet eerst gekeken worden naar mogelijke transformatie van oude, historische panden.
2. Oude gebouwen mogen best gesloopt worden als er nu eenmaal een betere bestemming voor de locatie is gevonden.

2. Thema: Groen

Aanwezig:
Annelies Peyrer
Judith Zuiderwijk
Saskia Wittenberg, *stedenbouwkundige*
Luc Verschueren

Dennis Hijman
Liesbeth, *opdrachtgever en beleidsmedewerker*
Shakira en Sofia Bureau Graswortel
Tiemen Maris (thmaris@gemeentewestland.nl)
van operatie Steenbreek

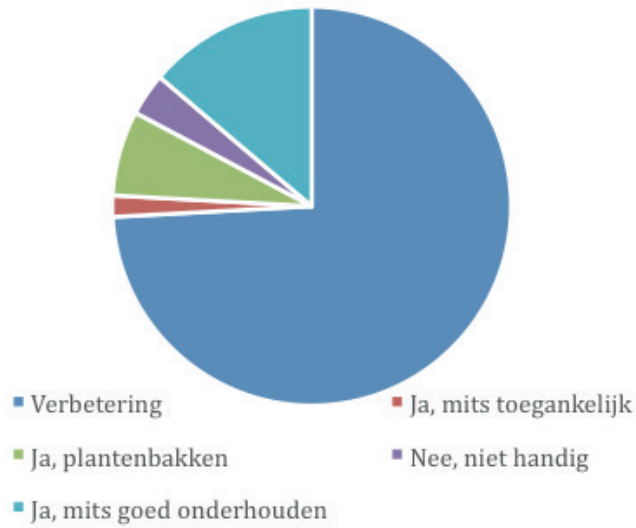
Bespreekpunten	Uitvraag	Kaders
Het centrum beschikt over vrij weinig tuinen en veel tuinen zijn er versteend. De wens vanuit de gemeente is om meer fatsoenlijke bomen te hebben. Meer groen moet de hittestress in het centrum opvangen en meer vogels naar het dorp brengen. De gemeente heeft geen ruimte/grond om nog meer bomen of groen te kunnen plaatsen.	Is er behoefte aan meer groen in het centrum?	<ul style="list-style-type: none">• Parkeernorm maakt parkeerplek inruilen voor groen onmogelijk• Kabels en leidingen laten weinig ruimte voor bijvoorbeeld bomen in openbare ruimte
	Zien bewoners het aanbrengen en onderhouden van meer groen als verantwoordelijkheid van de gemeente of gedeeld met die van bewoners?	<ul style="list-style-type: none">• Vanuit de gemeente zijn er meerdere projecten om groen te bevorderen zoals 'operatie Steenbreek' en groenbeheer geeft budget en middelen voor 'groene' burgerinitiatieven.• Onderhoud is kostbaar en groenbudget is afgelopen jaar overschreden

Resultaten

Op de vraag of het (weinig) groen in de Voorstraat een verbetering is voor de uitstraling van de dorpskern antwoorden vrijwel alle participanten met een volmondig ja. Er zijn echter voor de meeste respondenten wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Zo maakt een aantal mensen zich zorgen over de toegankelijkheid als er overal plantenbakken worden neergezet. De stoep is al zo smal. Een andere voorwaarde die heel vaak wordt genoemd is het onderhoud. Ook de

reacties op de poster geven weer dat men het er soms al snel rommelig uit vindt zien. Overigens zien vrijwel alle respondenten de meerwaarde van groen met name in het verbeteren van de uitstraling van het centrum en legt niemand een verbinding met hittestress of andere duurzame aspecten. Door een tiental bewoners wordt het gemis van een parkje genoemd, vooral in verband met de vele ouderen van Poeldijk die niet snel meer ergens in het groen kunnen zitten.

Zou meer groen een verbetering of belemmering zijn in het centrum?

Stellingen voor de tweede fase

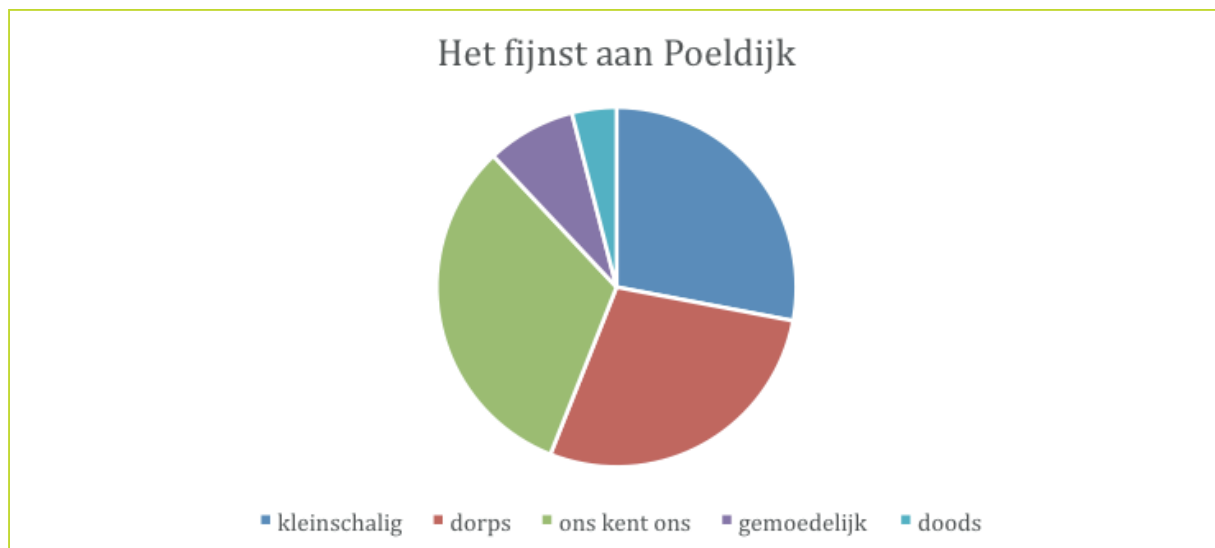
1. Bewoners van het centrum moeten worden gestimuleerd om hun buitenruimte groen in te richten, bijvoorbeeld met een "boombon". Brown paper met stelling verantwoordelijkheid. Wijkpuzzel met plakbomen
2. Gezien de weinige ruimte in het centrum moeten waar het kan planten- en bloembakken geplaatst worden, mits deze (mede-) onderhouden worden door de bewoners zelf. Plattegrond met bloembakken die men zelf kan plakken

3. Thema: Dorpskarakter

Aanwezigen:
Erik van Duren, *Economische zaken vitaliseren winkelgebieden*

Niels Rovers, *Woon en milieubeleid*
Liesbeth, *opdrachtgever en beleidsmedewerker*
Shakira en Sofia Bureau Graswortel

Bespreekpunten	Uitvraag	Kaders
Onder de inwoners is de vraag groot naar betaalbare woningen. Echter is alleen hoogbouw realistisch voor betaalbare woningen. Hierop zijn de meeste inwoners tegen, plannen van 3laags bouw zijn al gesneuveld. Vanwege privacy gevoel in de achtertuin dat zal verdwijnen. Poeldijk heeft 2 flats waar begane grond geen woningen zijn.	Hoe wordt het dorps karakter van Poeldijk beleefd, gewaardeerd en wat zijn de ideeën voor de toekomst?	In de Woonvisie staat "Dorps Karakter" vermeld en dat er gebouwd moet worden in dorpsmilieu

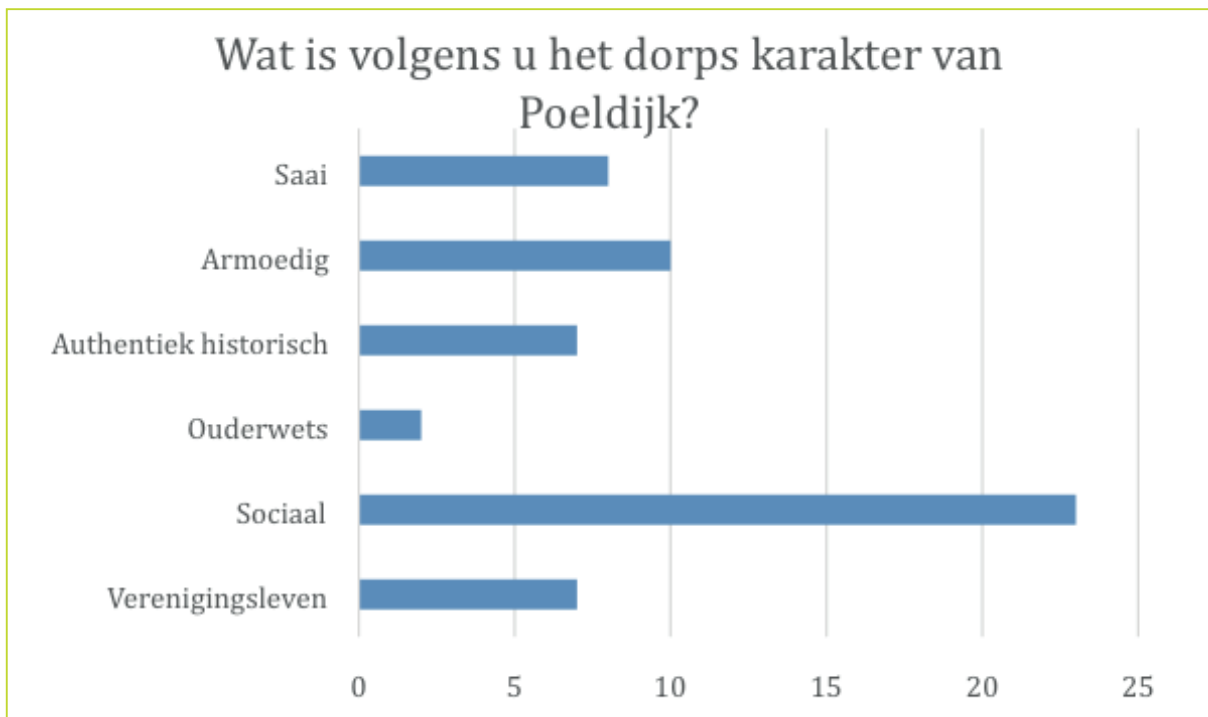

Resultaten

Op de vraag wat men het fijnst aan Poeldijk vindt staat het Dorps karakter op een gedeelde tweede plek met het kleinschalige karakter van Poeldijk. Maar het hoogst scoort het saamhorigheidsgevoel, ons kent ons, de Poeldijkse mentaliteit. Ook tijdens de participatiedagen viel ons op dat vrijwel iedereen elkaar kent of er anders direct wordt gevraagd: "Waar ben jij er een van?". Als bewoners wordt gevraagd het dorps

karakter van Poeldijk te typeren, prevaleert ook hier het sociale aspect boven het fysieke aspect.

Als voornaamste bedreiging van het dorps karakter wordt het zware vrachtverkeer vaak genoemd. Het gaat hierbij om het vrachtverkeer over de Rijsenburgstraat dat een soort sluiproute is geworden, maar ook de Jan Barendselaan wordt in dit kader vaker genoemd.

Stellingen voor de tweede fase

1. Poeldijk heeft meer betaalbare woningen nodig voor ouderen en starters, dat moet dan wel in hoogbouw.
2. Hoogbouw is op zich niet erg, als de nieuwe bewoners maar beschikken over de Poeldijkse mentaliteit, dan houden we ons dorps karakter.

4. Thema: Prettig ouder worden in Poeldijk (in samenwerking met team Centrumplan)

Hans van den Biggelaar, *projectleider Centrumplan*

Mathilde Peen, *stedenbouwkundige Centrumplan*

Peggy van de Bovenkamp, *ondersteuning*

Jan Propsma, *beleidsmedewerker Wonen en ouderen*

Erik van Duren

Liesbeth, *opdrachtgever en beleidsmedewerker*

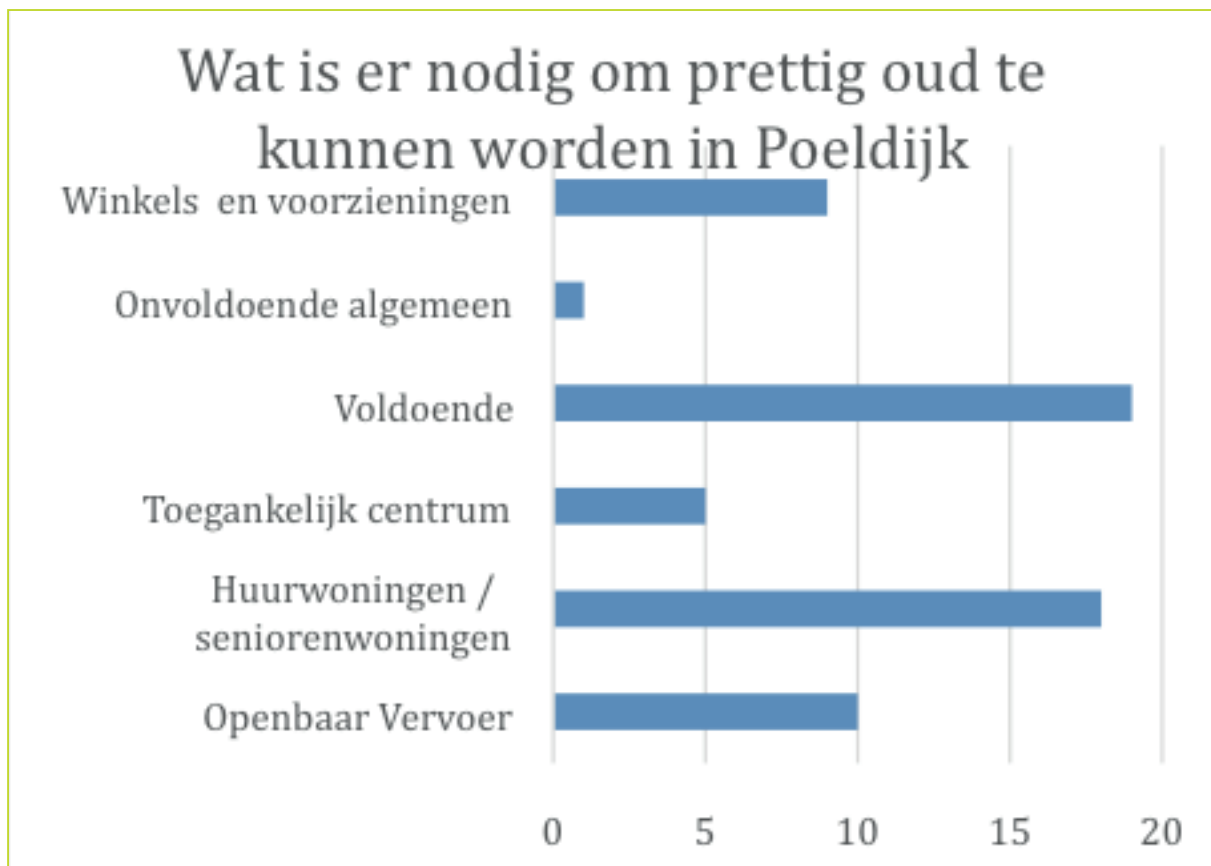
Shakira en Sofia, *Bureau Graswortel*

Bespreekpunten	Uitvraag	Kaders
Centrumvisie richt zich op mogelijke clustering van voorzieningen in het centrum van Poeldijk. De Raad heeft besloten om naast een clustering ook De Leuningjes op te knappen. De Leuningjes is een gebouw met zalen die worden verhuurd aan verenigingen of met evenementen. Waardoor stakeholders die eerst nog een plek zochten nu een locatie hebben.	Wat heeft men nodig om prettig ouder te kunnen worden in Poeldijk?	Er is een centrumvisie ontwikkeld met twee scenario's: Wittebrug locatie: nieuwbouw naast de kerk plaatsen Voorstraat: heeft leegstaande panden waar eventueel maatschappelijke functies in kunnen zoals de bibliotheek, vereniging, kinderopvang etc.

Resultaten

Op de algemene vraag: "Heeft Poeldijk voldoende voorzieningen om hier voor altijd te kunnen blijven wonen?", antwoordde meer dan een kwart van de ondervraagden dat er op dit moment niets ontbreekt. In de ingevulde Poeldijkboekjes komt het gebrek aan betaalbare seniorenwoningen (huur) heel significant naar voren. Een aantal mensen kent Poeldijkers die om die reden zijn uitgeweken naar Naaldwijk of s'Gravenzande en we hebben ook een aantal mensen gesproken die deze stap overwogen vanwege de beschikbaarheid van betaalbare gelijkvloerse woningen. Daarnaast kwam op de participatieda-

gen het gebrek aan goed openbaar vervoer veelvuldig ter sprake. Het verdwijnen van de buslijn uit het centrum van Poeldijk zagen de meeste bewoners als grote hindernis bij het ouder kunnen worden in Poeldijk. Meerdere mensen geven aan vaak op bezoek te gaan bij kinderen in nabijgelegen dorpskernen in het Westland en doen dat nu vaak nog op de fiets, maar zien problemen in de toekomst. Daarnaast gebruikt men vaak het openbaar vervoer om te winkelen in bijvoorbeeld Naaldwijk, maar is de loopafstand naar de bushalte te lang voor mensen die slecht ter been zijn.

Stellingen voor de tweede fase

1. Om prettig oud te kunnen worden in Poeldijk is investeren in goede seniorenwoningen noodzakelijk.
2. Voor altijd kunnen blijven wonen in Poeldijk kan alleen als er een goede OV-verbinding komt in de dorpskern.

5. Thema: Kernwinkelgebied

Aanwezig; zie thema 4

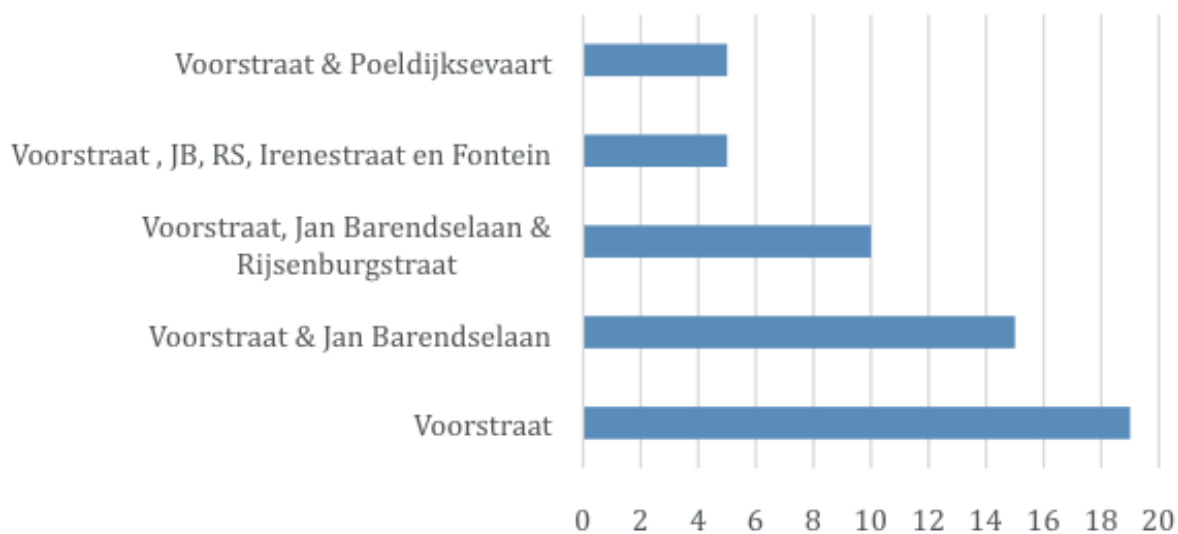
Bespreekpunten	Uitvraag	Kaders
Vanuit de centrumvisie (Centrumplan) moet er duidelijk worden aangegeven/aangewezen wat het kernwinkelgebied is in Poeldijk. Het aanwijzen van het kernwinkelgebied brengt maatregelen met zich mee als het gaat om parkeren, autostraten en vergunningen aanvragen voor winkels buiten het winkelgebied worden dan afgekeurd.	Wat beleeft men als het centrum van Poeldijk?	In januari vindt er een herinrichting plaats van een pleintje in de Voorstraat. Dit is geëscaleerd tussen ondernemers en bewoners vanwege verschillende belangen, er is zelfs een mediator bij geweest. Nu ligt er een compromis plan, dat is goedgekeurd door de niet opgestapte buurtbewoners.
Het belangrijkste is om te zoeken naar functies i.p.v. bestemmingen. Functies die elkaar kunnen versterken om Poeldijk/Voorstraat weer levendig te maken.	Wat ziet men als oplossing voor het verlevendigen van het centrum van Poeldijk? Waar winkelt men en waar liggen de behoeften?	

Resultaten

In het participatietraject is aan de deelnemers gevraagd welk gebied zij verstaan als het centrum van Poeldijk. Hierover verschilden de meningen aanzienlijk. Vrijwel alle respondenten geven aan dat de verkeersveiligheid op de Jan Barendselaan te wensen overlaat. Met name voor fietsers en voetgangers is er sprake van een onoverzichtelijke en gevaarlijke verkeerssituatie en een aantal mensen geeft bijna een ongeluk te hebben zien gebeuren. Dit belemmert hen in bepaalde mate om goed gebruik te maken van de voorzieningen aldaar. Hetzelfde geldt voor de Rijsenburgerstraat waar wij al op het eerste participatieweekend veel spontane signalen ontvingen over de gevaarlijke verkeerssituatie die ontstaat door zwaar vrachtverkeer. In het bijzonder de leveranties aan de Jumbo met een zware vrachtwagen zorgen voor een onoverzichtelijke verkeerssituatie. In de ogen van vele participanten extra onverantwoord door de begrenzing aan een drukke woonwijk met veel kinderen.

Over de Voorstraat als winkelgebied waren de meeste Poeldijkers het met elkaar eens: Het zou veel meer kunnen zijn en het is zonde dat er maar zo weinig winkels zijn. De bakker en slager worden goed bezocht en zijn voor meer dan de helft van de deelnemers de enige reden om zich in de Voorstraat te begeven. Een van de belangrijkste discussiepunten is het verkeer over de Voorstraat. Een groot aantal bezoekers heeft (onder andere op de posters en in de boekjes) aangegeven dat het doorgaande verkeer op de Voorstraat een kernwinkelgebied of een levendig centrum verhindert. Hierbij worden met name veiligheid voor ouderen en een beetje rond kunnen slenteren genoemd. Aan de andere kant is er ook een aantal deelnemers dat aangeeft parkeren en directe toegang (met de auto) tot de winkels in de Voorstraat heel belangrijk te vinden. Ook maakt men zich zorgen over het voortbestaan van de nog actieve ondernemers in de straat als het verkeer zou verdwijnen.

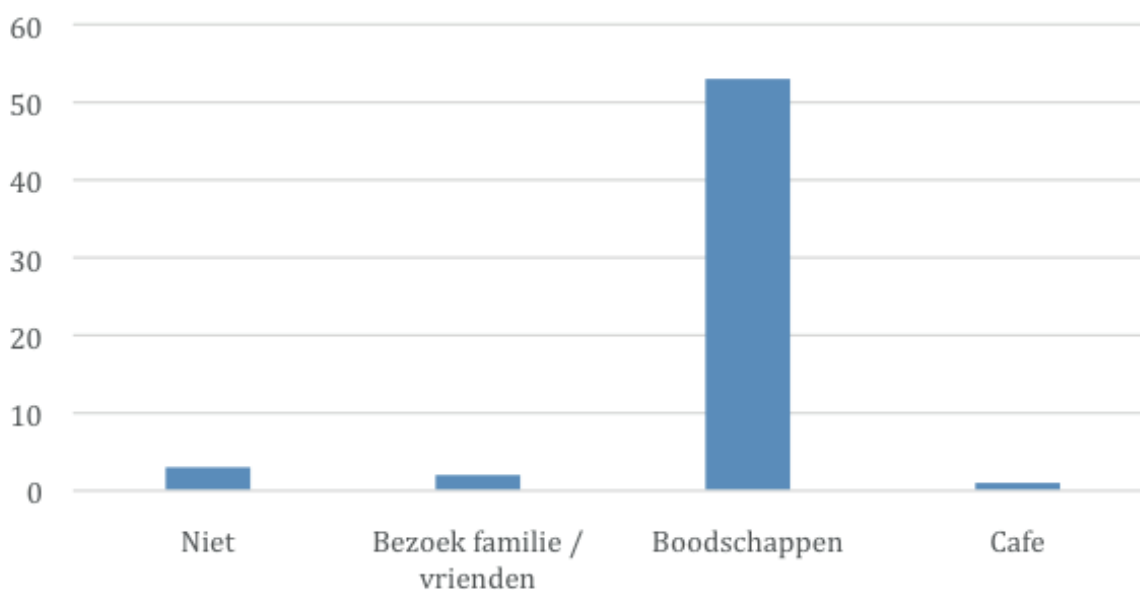
Welke straten vormen het centrum van Poeldijk?

Een van de meest opvallende en dominante inbreng is het gemis aan een ontmoetingsplek in de Voorstraat. Een ontmoetingsplek, een plek om even koffie te kunnen drinken, te lunchen, bij te praten etc.. werd in vrijwel alle inbreng genoemd. In de praktijk merkten wij dit ook doordat in het eerste weekend de voormalig Dario Fo-locatie die wij gebruikten al snel een soort informeel koffiehuis werd. Mede door ons

gebruik van deze locatie werd de locatie gezien als een mogelijkheid voor zo'n voorziening in de toekomst. Zo'n voorziening wordt door opmerkelijk veel Poeldijkers gezien als de manier om de Voorstraat nieuw leven in te blazen, vaak in samenhang met een verkeersluwe of -vrije Voorstraat en de mogelijkheid van een terras in de zomer.

Waarvoor komt u in het centrum van Poeldijk?

Het centrum van Poeldijk wordt door vrijwel alle respondenten uitsluitend bezocht om boodschappen te doen, als eerste bij de Jumbo en daarnaast ook met het bezoek aan de bakker / slager.

Stellingen voor de tweede fase

1. Het centrum van Poeldijk kan pas echt tot bloei komen als het verkeer uit de Voorstraat verdwijnt en er een plek komt om koffie te drinken en bij te kletsen.

Het Centrumplan

Al reeds in een vroeg stadium hebben de initiatiefnemers van Hart van Poeldijk zeer actief deelgenomen aan het participatietraject. Door middel van diverse mails en het bezoeken van de participatiedagen. Wat opvalt in de ontvangen input van Poeldijkers die niet betrokken zijn bij

het Centrumplan is dat er zelden wordt gesproken over de kerk danwel de Leuningjes. Als de voorzieningen of de wens om voorzieningen te clusteren ter sprake komen, dan is dat uitsluitend door de betrokkenen bij het Centrumplan. Zoals al eerder genoemd werd wel een nadrukkelijke wens geuit voor het creëren van een ontmoetingsruimte cq daghorecavoorziening door de overgrote meerderheid van de deelnemers. Het voormalig Dario Fo pand werd hierbij het vaakst als mogelijkheid geopperd. Dit heeft ons inziens twee redenen:

1. Het pand werd door ons actief gebruikt tijdens de participatiedagen vormde op die manier een informele ontmoetingsplek die bij veel mensen in de smaak viel.
2. Er bestaat onder veel deelnemers ergernis en verdriet over het leegstaan en de recente geschiedenis van het pand. Men heeft veel herinneringen aan onder andere de scouting, toneelvereniging en allerlei activiteiten die men als kind of recentelijk nog heeft ontplooid in het pand.

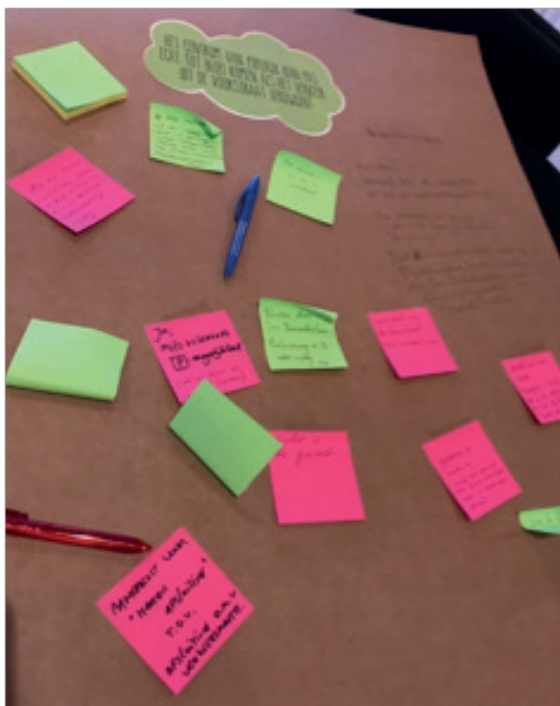
Tweede fase: De Werkplaatsen

(16 en 22 mei)

Verdiepingslag input en dialoog met diverse beleidsmedewerkers

Voor de Werkplaatsbijeenkomsten werden bewoners en stakeholders uitgenodigd die in de eerste fase hebben aangegeven interesse te hebben in een verdiepingsbijeenkomst. De Werkplaatsen vonden beiden plaats in de avond in Partycentrum de Vrienden aan de Voorstraat onder het genot van een hapje en een drankje. Naast de thema's waar in de eerste fase expliciet naar gevraagd is (cultuurhistorie, groen, dorps karakter, prettig ouder worden in Poeldijk en het kernwinkelgebied) zijn ook twee andere belangrijke thema's door bewoners zelf benoemd:

- De onveilige verkeerssituatie in en rond het centrum van Poeldijk.
- De behoefte aan een plek om even een kopje koffie te kunnen drinken in het centrum.

Brown Paper met stellingen

Methodieken

1. Brown Papers: Naar aanleiding van de resultaten van de eerste fase zijn in overleg met de betrokken beleidsmedewerkers diverse prikkelende stellingen per thema geformuleerd om de input van bewoners en ondernemers nog beter te kunnen richten. Met als voorbeeld: Uit de resultaten van de eerste fase bleek een groot gedeelte van de deelnemers het verkeer in de Voorstraat te zien als belemmering voor het verlevendigen van dit gebied. Om deze resultaten nogmaals te toetsen is gewerkt met de stelling: "Het centrum van Poeldijk kan pas echt tot bloei komen als het verkeer uit de Voorstraat verdwijnt".

In totaal zijn negen stellingen geformuleerd en gebruikt voor de Brown Papers

Tekentafel ontmoetingsplek

Verkeerspuzzel

2. Tekentafel ontmoetingsplek: In de eerste fase werd door een groot aantal deelnemers de behoefte aangegeven aan een ontmoetingsplek in het centrum van Poeldijk. Om deze behoefte verder uit te diepen is door Bureau Graswortel grote tekening gemaakt waarbij bewoners aan konden geven of, door wie en hoe deze plek gerealiseerd dient te worden. Hierbij is specifiek aandacht besteed aan het onderscheid tussen de verantwoordelijkheden van gemeente enerzijds en burgers / maatschappelijk middenveld anderszijds.

3. Verkeerspuzzel: Op basis van de vele signalen over de verkeersonveiligheid in het centrum van Poeldijk is een grafische weergave gemaakt van het centrum en de omliggende wegen, de verkeerspuzzel. Op deze weergave konden de deelnemers door middel van kaartjes van verkeersborden en verschillende vervoersmiddelen aangeven waar zij de grootste knelpunten ervaarden, maar ook wat volgens hen de beste oplossing is voor het probleem.

4. Straatpuzzel: Om een beter beeld te krijgen van de verschillende wensen en behoeften ten aanzien van het verlevendigen van het gebied rond de Voorstraat ter hoogte van het voormalig Dario Fo pand is de straatpuzzel ontwikkeld. Deze puzzel bestaat uit een grafische weergave van het gebied tussen de Voorstraat, Irenestraat en Fonteinstraat. Op de plattegrond kunnen bewoners door middel van diverse kaartjes aangeven hoe zij met ingrepen in de openbare ruimte een levendig centrum van Poeldijk zouden willen creëren.

Straatpuzzel Voorstraat

Aantallen en kenmerken deelnemers Werkplaatsen

	Aantal deelnemers	Bewoners	Professionals
Donderdag 16 mei	29	22	7
Woensdag 22 mei	25	21	4
Totaal	54	43	11

Onder de bewoners waren tevens deelnemers met een semi-professionele positie in een vereniging, bewonersorganisatie of winkeliersvereniging, zoals verschillende leden van de Parochie, leden van de KBO en Hart van Poeldijk. De deelnemers bestonden uit ouderen en volwassenen.

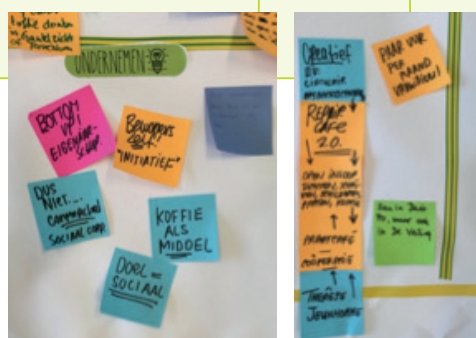
Resultaten tweede fase

In onderstaande paragraaf worden de resultaten per gebruikte methodiek omschreven. Gezien het beperkte aantal deelnemers per methodiek gaat het hierbij om kwalitatieve resultaten die niet kunnen worden aangemerkt als representatief. De toegepaste methodieken hadden als functie om de reacties van de deelnemers (die immers allen al hebben geparticipeerd in de eerste fase) nader te kunnen duiden.

1. Brown papers met stellingen

De Brown papers waren op de Werkplaatsen opgesteld aan de achterkant van de zaal, waardoor de opkomst en deelname hieraan iets lager lag dan aan de overige tafels. Deze

Stelling	Dominante mening(en)	Verdeling	Toelichting
Hoogbouw is niet erg als nieuwe bewoners maar over Westlandse mentaliteit beschikken	Ja Nee	50% 50%	Voorstanders hebben zorgen over windval en betaalbaarheid Tegenstanders zorgen over behoud dorps karakter
Om prettig te kunnen blijven wonen in Poeldijk zijn goede seniorenwoningen noodzakelijk	Er moeten vooral woningen bijkomen voor jongeren, of juist gemengd		Angst voor verlies van voorzieningen als jongeren niet in Poeldijk kunnen blijven
Karakteristieke gebouwen mogen gesloopt als er een betere bestemming voor de locatie is gevonden	Liever behouden, alleen in het uiterste geval		Karakteristieke gebouwen zijn sfeerbepalend, belangrijk voor behoud dorps karakter
Bewoners en ondernemers in het centrum zijn medeverantwoordelijk voor groen	Ondernemers niet Gemeente hoofdverantwoordelijk Ja	20% 50% 30%	Er wordt belasting voor betaald. Schande dat Westland minst groene gemeente is. Meer groen sowieso
Bewoners van het centrum moeten worden gestimuleerd om hun buitenruimte groen in te richten met bijvoorbeeld een boombon	Onder voorbehoud Ja	70% 30%	Niet verplichten, niet individueel Vanwege water en hittestress
Het centrum kan pas echt tot bloei komen als het verkeer uit de Voorstraat verdwijnt	Het vrachtverkeer moet uit het centrum Ja, mits voldoende parkeergelegenheid aan de rand Nee, want dit is nadelig voor de ondernemers	30% 40% 30%	Met name Jan Barendse-laan Gedeeltelijk autovrij is goede oplossing Winkels hebben auto's nodig
Voor altijd kunnen wonen in Poeldijk kan alleen als de dorpskern goed verbonden is met de OV voorziening	Ja, de bus moet het dorp weer in		Goed OV is van belang voor ouderen

verder >>>

Stelling	Dominante mening(en)	Verdeling	Toelichting
Bij het realiseren van nieuwe ontwikkelingen moet eerst worden gekeken naar transformatie van historische panden	Ja, vanwege behoud panden	20%	Voorbeeld Dario Fo dat verloedert
	Alleen als het betaalbaar is	20%	Worden allemaal peperdure appartementen
	Geen mening / weet niet	60%	Te weinig verstand van
Poeldijk heeft meer betaalbare woningen nodig voor ouderen en starters	Niet alleen betaalbaar, ook gemengd, huur, koop middenhuur	30%	Witteburg / Verburghof / Dario FO worden genoemd als mogelijke locatie
	Ja	40%	
	Ja, maar alleen voor Poeldijkers	20%	Niet voor mensen van buiten
	Overig	10%	Starterswoningen hoeven niet in centrum, eerst OV verbinding

2. Tekentafel Ontmoetingsplek

Het gebrek aan een ontmoetingsplek in het centrum wordt tijdens de Plan Poeldijk dagen veel genoemd en tijdens de werkplaats door de meerderheid bevestigd. De tekening met de diverse direct gerelateerde onderwerpen, heeft geholpen in het concretiseren, verscherpen en heeft vooral meer inzichten gegeven op het onderliggende gevoel en de vraag. De volgende conclusies zijn te trekken uit de input die aan de tafel werd gegeven:

- Er is vraag naar een **laagdrempelige sociale ontmoetingsplek** die bij voorkeur geen commerciële inslag heeft. Over een commerciële exploitant zijn bewoners sceptisch op het gebied van haalbaarheid, rendabiliteit en de juiste insteek. Men noemt een aantal keren het Praathuys uit de Fabeltjeskrant als voorbeeld en ook de term Huiskamer van Poeldijk valt meerdere keren. Een plek waar men makkelijk binnenstapt voor een kopje koffie en dorpsgenoten kan ontmoeten.
- Er is veel **bereidheid onder bewoners, maar ook de huidige ondernemers** om mee te

werken aan een goed plan voor de realisatie van een ontmoetingsplek, mits dit plan helemaal vanuit de bewoners zelf kan komen en wordt uitgevoerd. Termen als bewonersinitiatief en zelfbeheer worden veelvuldig genoemd. De rol van de gemeente wordt vooral gezien als die van ambassadeur en facilitator, bijvoorbeeld door een kleine subsidie beschikbaar te stellen aan maatschappelijke partijen die zich willen verbinden aan het initiatief. Middin en Vitis Welzijn worden hierbij het vaakst genoemd.

- Er is eveneens een behoefte om **aan te sluiten bij wat al bestaat**, zoals het koffieuur bij de Terwebloem of om dit handig te combineren. Een aantal bewoners is angstig voor concurrentie van dit initiatief, dat veel sympathie geniet onder de deelnemers. Ook het koffiedrinken bij de bakker dat in de zomer mogelijk wordt gemaakt wordt hoog gewaardeerd. Meerdere malen wordt geopperd de handen ineen te steken en deze krachten te bundelen.

3. Verkeerspuzzel

Met behulp van de verkeerspuzzel konden deelnemers aangeven waar zij de grootste knelpunten in de verkeersveiligheid of -doorstroming ervaarden. Daarnaast kon men de eigen oplossingen voor deze knelpunten grafisch in kaart brengen door rijrichtingen aan te passen, zebrapaden aan te leggen, bepaald vervoer te weren etc.... Over de knelpunten bestond grote eensgezindheid onder de deelnemers, deze worden in deze paragraaf nader omschreven. Tenslotte worden de drie meest genoemde oplossingen / ingrepen waar groot draagvlak onder de deelnemers onder bestond besproken.

Knelpunten

- **(Vracht)verkeer op de Jan Barendselaan:** Het zware en drukke verkeer op de Jan Barendselaan zorgt voor een onveilige situatie voor fietsers en voetgangers, met name bij de bestaande oversteekplaatsen. Het bestaande zebrapad voelt onveilig vanwege de hoge snelheid van het verkeer en een slechte zichtbaarheid.

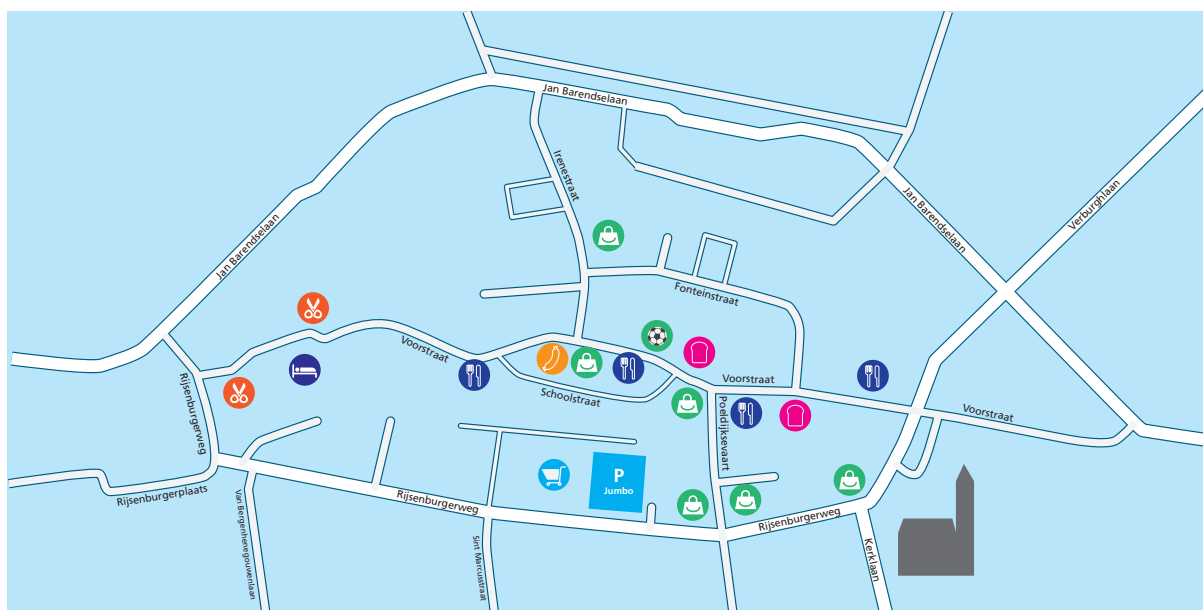

- **Rijsenburgerweg:** Over de huidige onveilige situatie op de Rijsenburgersweg was vrijwel iedereen het met elkaar eens. Er is sprake van kerende vrachtwagens, waaronder de leveranciers van de JUMBO, maar eveneens vrachtverkeer dat de Rijsenburgerweg als doorgaande route gebruikt. Met de nieuwe woonwijk, direct grenzend aan de Rijsenburgerweg, ontstaan vaak terugkerende gevaarlijke situaties.
- **Voorstraat tussen de Irenestraat en de Verburghlaan:** De deelnemers geven aan dat dit smalste stuk van de Voorstraat onveilig voelt voor voetgangers en fietsers vanwege de hoge snelheid waarmee auto's er doorheen rijden. Daarnaast zijn de trottoirs erg smal, waardoor soms moet worden uitgeweken naar de rijbaan.
- **De kruising van de Kerklaan met de Rijsenburgerweg:** Op de Kerklaan rijdt ook zwaar vrachtverkeer terwijl men de straat en de brug over het water hiervoor niet geschikt vindt. Het punt waar de straten samenkomen wordt als onveilig ervaren.

Oplossingen

- **Poeldijkse lus / Rondje Poeldijk:** Een oplossing die veel draagvlak genoot onder de deelnemers is het voorstel om eenrichtingsverkeer in te voeren op de Jan Barendselaan en de Rijsenburgerweg, waardoor er een "rondje Poeldijk" ontstaat. De deelnemers zagen hier de voordelen in van het beperken van verkeer, het beter kunnen anticiperen door fietsers en voetgangers en de betere zichtbaarheid. Over het vrachtverkeervrij maken van deze lus was men echter verdeeld. Er waren zorgen over de toelevering aan de ondernemingen in het centrum, alsook de huidige ervaring dat het beperken van vrachtverkeer tot bestemmingsverkeer vaak te laat wordt opgemerkt door vrachtwagenchauffeurs. Hierdoor ontstaan er vaak gevaarlijke situaties waarin de vrachtwagen moet keren.

- **Verkeersbeperkende maatregelen:** Het plaatsen van zebrapaden en verkeersdrempels op de Rijsenburgerweg ter hoogte van de JUMBO en ter hoogte van de Terwebloem.
- **Twee scenario's voor de Voorstraat:**
 - *Flexibele afsluiting:* Afsluiten van het bovengenoemde smalste deel van de Voorstraat voor auto's en dit gebied herinrichten als verblijfsruimte om het centrum te verlevendigen. Eventueel is verplaatsing van de markt naar dit gebied dan ook een optie om meer levendigheid te creëren. De huidige parkeerplekken kunnen worden verplaatst naar het terrein bij de kerk of de JUMBO.
 - *Verkeersbeperkende maatregelen:* Een herinrichting van het smalste stuk waarbij de auto een bijrol krijgt, zoals het creëren van een fietsstraat met de 'auto te gast'. Dit scenario wordt aangehangen door een aantal deelnemers die de bereikbaarheid per auto voor klanten van de ondernemers op dit gedeelte in stand willen houden.
- **Versmallen kruispunt Kerklaan / Rijsenburgerweg:** Een groot aantal deelnemers stelt het weren van vrachtverkeer op de Kerklaan of het autovrij maken van het eerste gedeelte van de Rijsenburgerweg voor. Door het kruispunt te versmallen wordt de situatie gericht op voetgangers en fietsers en beperkt men direct het vrachtverkeer op de Rijsenburgerweg.

4. Straatpuzzel Voorstraat e.o.

Met de straatpuzzel konden deelnemers hun mening geven over de mogelijkheid van fysieke ingrepen om het centrum te verlevendigen. De grootste eensgezindheid bestond over een voorstel dat heironder wordt omschreven, met een aantal discussiepunten:

Creëren van een verblijfsplein / terras voor het voormalig Dario Fo pand:

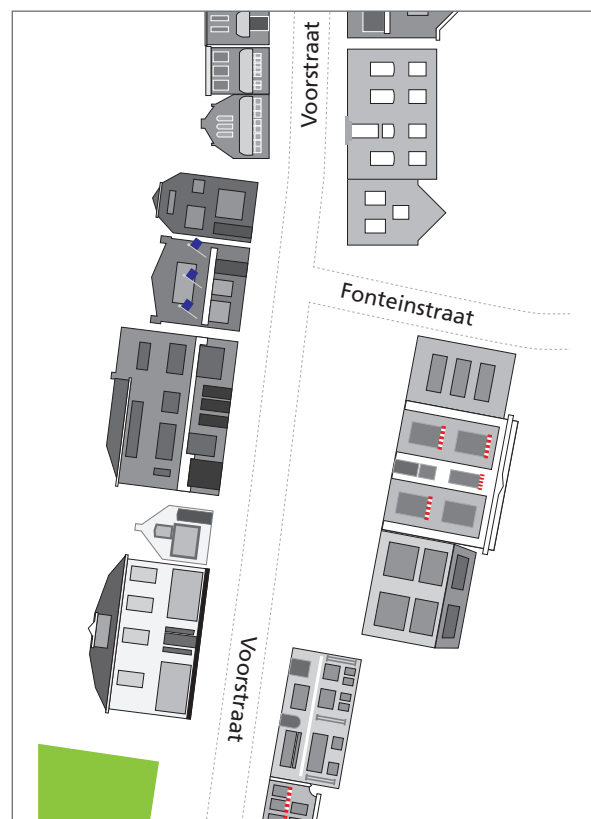
Een groot aantal deelnemers wil de ruimte voor het pand Voorstraat 88 (voormalig Dario Fo pand) geschikt maken als plein cq terras. Het feit dat er smiddags veel zonlicht is maakt dat men dit als een zeer geschikte locatie ziet om elkaar te ontmoeten of even op een bankje te kunnen zitten. De meeste deelnemers kleeadden het plein vervolgens aan met bomen, bloembakken, terrastafels en bankjes. Discussie werd gevoerd over de volgende punten:

- Het autoluw maken van dit gedeelte van de Voorstraat (zie uitkomsten Verkeerspuzzel)
- Het behouden of verwijderen van de huidige parkeerplekken
- Het verplaatsen van de markt van de Irenestraat richting de Voorstraat

Voorkeuren voor flexibele oplossingen: Opvallend aan een groot aantal reacties van de deelnemers is dat er vaak wordt gezocht naar een compromis in de vorm van een flexibele oplossing. Voor veel deelnemers is een definitieve herinrichting een stap te ver, alhoewel men met de huidige situatie niet tevreden is. Er werd daarom door meerdere deelnemers voorgesteld om diverse aspecten dusdanig te creëren dat men de locatie geschikt maakt voor meerdere invullingen. De meeste gedragen voorbeelden hiervan zijn:

- Verplaatsbare bloembakken in plaats van permanente groenstroken of bomen: Hiermee wordt toch een groenere uitstraling behaald, maar blijft voldoende ruimte over voor een terras in de zomertijd of een wekelijkse markt
- Pollers of gedeeltelijke afsluiting voor het autoverkeer van het gedeelte Voorstraat zoals hierboven besproken. Op deze manier blijven ondernemers verzekerd van (gedeeltelijke) bereikbaarheid, maar zijn incidentele evenementen, een wekelijkse markt of een zomerterras ook mogelijk.

Conclusies en Aanbevelingen

Procesmatig

Vorbereiding

Terugkijkend op het proces in de uitvoering van dit participatietraject zijn diverse zaken opgevalen. De voorbereiding in samenwerking met de beleidsmedewerkers van de betreffende afdelingen was tijdig en grondig en garandeerde een grote en enthousiaste betrokkenheid van deze medewerkers in het verdere traject. Dit maakte onder andere de dynamiek op de Werkplaatsen tussen de ambtenaren en de deelnemers tot een prettige en constructieve samenwerking. Meerdere bewoners hebben aangegeven het zeer prettig te vinden direct van gedachten te kunnen wisselen met de betrokken ambtenaar. Een knelpunt dat werd ervaren betrof de herinrichting van een gedeelte van de Voorstraat, waarvan de planning niet geheel duidelijk was voor de start van het traject. Uiteindelijk werd de herinrichting gerealiseerd tegen het einde van Fase 1, waardoor er vragen herrezen over het participatieproces en de samenhang tussen verschillende gemeentelijke projecten. Deze vragen kwamen vaker gedurende de voorbereidingsfase naar boven, met name vanwege de overlap tussen onder andere het Centrumplan, herinrichting van de Voorstraat en het op te stellen Omgevingsplan. Het besluit om dit participatietraject te combineren met de participatie voor het Centrumplan heeft verdere verwarving beperkt.

Fase 1

Ondanks de slechte weersomstandigheden op alle geplande data was er sprake van een goede opkomst en zeer betrokken deelnemers. De samenwerking met onder andere Poeldijk Nieuws, Vitis Welzijn en meerdere stakeholders uit het Centrumplan in bijvoorbeeld de versprei-

ding van de routeboekjes en persberichten heeft hier absoluut aan bijgedragen. Een ervaren knelpunt was het gebruik van de locatie Voorstraat 88. In het eerste weekend werd deze ruimte gebruikt als uitvalsbasis, waardoor het team goed zichtbaar was en er direct een prettige en informele sfeer ontstond. Vanwege veiligheidsoverwegingen was het in een later stadium niet meer mogelijk dit pand te gebruiken, maar werd uitgeweken naar een zijpand in de Fonteinstraat. Hiermee werd de zichtbaarheid van de actie fors verminderd, wat zich vertaalde in een lagere opkomst en aanloop. Dezelfde veiligheidsoverwegingen maakten de organisatie van de Werkplaatsen op dezelfde locatie onmogelijk, waardoor werd uitgeweken naar Partycentrum de Vrienden. Door het wisselen van locaties tijdens de campagne is wellicht de kans misgelopen om een herkenbare plek te creëren die men associeerde met het participatietraject, waardoor waarschijnlijk een iets hogere opkomst mogelijk was geweest.

Werkplaatsen

Door uitval van de gemeentelijke projectleider is een kleine vertraging opgetreden in de voorbereiding van de Werkplaatsen, maar deze werd snel gecorrigeerd door de overige leden van het team Omgevingswet. De samenwerking met Partycentrum de Vrienden was zeer prettig, met name door hun snelle reactie en beschikbaarheid op het plan om de evenementen te verplaatsen naar hen. In de uitnodigingsfase is een vertraging opgetreden rond de gemeentelijke communicatie, waardoor een bredere werving onder belangstellenden niet is gelukt. Dit heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat de aanmeldingen in eerste instantie achterbleven. Later bleek de opkomst op beide avonden zich te herstellen en was de omvang van het aantal deelnemers geschikt voor de verschillende methodieken.

Inhoudelijk

De meest opvallende uitkomsten van het participatietraject zijn in deze rapportage uitvoerig aan bod gekomen. In dit hoofdstuk bespreken wij daarom een aantal algemene conclusies:

- **Grote betrokkenheid van diverse doelgroepen bewoners en ondernemers:** Gedurende het gehele traject viel de grote betrokkenheid van Poeldijkers bij hun dorpskern op. Men nam ruim de tijd om alle onderwerpen uitvoerig te bespreken, er werd geanimeerd gediscussieerd en niet zelden werden meningen later weer genuanceerd. Er werd vaak waardering uitgesproken over de opzet van het traject en de inzet van de Gemeente Westland om bewoners zo intensief te betrekken bij het opstellen van een omgevingsplan. Er waren echter ook meerdere signalen van een beschadigd vertrouwen in de gemeente op het gebied van participatie. Hierbij werd het voorbeeld genoemd van onder andere de herinrichting van het pleintje aan de Voorstraat. Ook op de werkplaatsen bestond scepsis onder bewoners over de manier waarop de gemeente de verzamelde input ook daadwerkelijk zou gaan gebruiken.

Aanbeveling: Juist om bovengenoemd vertrouwen terug te winnen en de getoonde inzet van bewoners te waarderen is het noodzakelijk om op korte termijn en op uitvoerige wijze met hen terug te kijken op het traject en uitleg te geven over op welke wijze de input van bewoners is verwerkt in het Omgevingsplan. Ook daar waar het niet mogelijk of wenselijk was om voorstellen van bewoners te incorporeren is het uitermate belangrijk om dit naar hen toe te onderbouwen.

- **Voormalig Dario Fo pand als symbool voor de dorpskern:** In vrijwel alle onderdelen van het participatietraject kwam het voormalig Dario Fo pand (Voorstraat 88) ter sprake. Bewoners gebruiken het pand vaak in hun redeneringen als symbool voor wat er mis is met het centrum van Poeldijk. Er bestaan veel emoties bij bewoners ten aanzien van dit pand en verdriet over de huidige ongebruikte staat. Men is bang dat het pand, waarop men over het algemeen trots is, goede herinneringen aan bewaart en absoluut wil behouden, verder zal verloederen.

Aanbeveling: Vanwege de centrale ligging, maar ook vanwege de bekendheid van het pand bij bewoners is het aan te bevelen om het pand zo snel mogelijk bruikbaar te maken, d.w.z. dusdanig op te knappen dat het voldoet aan de veiligheidseisen. Tijdens het traject hebben meerdere bewoners, organisaties en ondernemers aangegeven best verder te willen denken over een al dan niet tijdelijke invulling van het pand als centrale, sociale ontmoetingsruimte. Zo'n functie zou voor de dorpskern een vliegwieleffect kunnen hebben, meerdere initiatieven zouden zich hierom kunnen concentreren waardoor een heel zichtbaar verlevendigd effect plaatsvindt.

- **Sociale factoren in Poeldijk zijn doorslaggevend voor het dorps karakter:** Het overgrote deel van de Poeldijkers die hebben deelgenomen aan dit participatietraject heeft een zeer goed beeld van wat zij "de Westlandse mentaliteit" noemen. Men is trots op deze mentaliteit van hard werken, voor elkaar klaar staan en niet te veel zeuren. De ontwikkeling van de dorpskern relateren zij direct aan de

teloorgang van deze mentaliteit door instroom van bewoners van buiten Poeldijk of zelfs het Westland. Deze zorgen vertalen zich in bijvoorbeeld de vaak geuite wens om alleen nog nieuwe woningen voor Poeldijkers beschikbaar te stellen, voorrangregelingen of zelfs bewoners uit Den Haag te weren. Het ons-kent-ons gevoel, het gevoel van gedeelde normen en waarden en een gemeenschappelijke geschiedenis maakt dat mensen graag in Poeldijk willen blijven wonen of ernaar terugkeren. Met name voor ouderen biedt deze sociale structuur een veilige omgeving om oud in te kunnen worden.

Aanbeveling: Waardeer de positieve aspecten van deze Poeldijkse cultuur / mentaliteit als belangrijk kenmerk voor het dorps wonen. Besteed hier bijvoorbeeld aandacht aan bij het opstellen van profielen voor bewoners van nieuwbouwwontwikkelingen of marketingcampagnes. Hiermee wordt een aspect benadrukt waar Poeldijkers zelf heel trots op zijn en wordt wellicht iets van de bezorgdheid voor het verlies van de zo gewaardeerde mentaliteit verlicht.

veranderen doe je aan de basis